

Pozsony, 1968. szeptember 8. Mács József írása a *Hét* című hetilapban, amely felveti a szlovákiai magyar kommunisták országos értekezlete összehívásának és a kommunista párton belüli magyar szekció megalakításának lehetőségét.

NEMZETEINK ÉS NEMZETISÉGEINK EGYSÉGÉBEN AZ ERŐ!

Az utóbbi hetekben gyorsan követték egymást az események. Prágában rendkívüli pártkongresszus, Szlovákiában valamivel később szintén. Ez utóbbi különösen azért volt jelentős, mert munkájában Dr., Gustáv Husák miniszterelnök-helyettes, a Svoboda elnök vezette kormányküldöttség tagja, a moszkvai tanácskozás résztvevője, a moszkvai egyezmény szövegének egyik előkészítője és jóváhagyója is részt vett! Gustáv Husák kétszer is felszólalt a pozsonyi pártkongresszuson és meggyőző erővel ecsetelte a helyzetet, mindazt, ami országunkban az utóbbi hetekben történt. A reális tényből indult ki, ennek figyelembevételével vázolta a ránk háruló feladatokat. A moszkvai egyezményt olyan lehetőségnek tekintette, amely az egyedüli és egyetlen reális út bonyolult feladataink megoldásához.

A CSEMADOK Központi Bizottsága egyetért a moszkvai egyezmény szövegével, ilyen értelmű állásfoglalását²⁹⁵ a sajtó közölte is: kész segítséget nyújtani Csehszlovákia Kommunista Partjának a helyzet konszolidálásához. Az egyezménynek különösen az a része tölt el bennünket megnyugvással, amely elismeri, méltányolja a CSKP akcióprogramját. Ez azt jelenti, hogy további erőfeszítéseket tehetünk közéletünk demokratizálására, folytatjuk azt a nemes és hasznos munkát, amelyet januárban megkezdtünk. Kevésbé megnyugtató, hogy a legválságosabb napokban, amikor a csehszlovákiai magyarság egy emberként állt ki legális szerveink mellett és a rendkívül súlyos helyzetben is kinyilvánította ragaszkodását hazájához, a Csehszlovák Szocialista Köztársasághoz, a párt XIV. rendkívüli kongresszusán egyetlen magyar nemzetiségű kommunistát sem választottak be a prágai központi bizottságba. Pártunk legmagasabb fórumán a mi határozott magatartásunknak egyáltalán nem volt visszhangja. Úgy jelöltek és úgy választottak a Központi Bizottságba, mintha a magyar nemzetiséget alkotó hatszázezer magyarról teljesen megfeledkeztek volna.

Még ennél is nyugtalanítóbb, hogy a zavartalanabb körülmények között megtartott szlovákiai pártkongresszuson sem igen alakultak számunkra kedvezőbbben a dolgok, négy magyar nemzetiségű kommunistát választottak a Központi Bizottságba, holott a lakosság számaránya szerint tizennégyet kellett volna választani. Joggal vethetjük fel tehát úgy a kérdést, hogy vajon Csehszlovákia Kommunista Pártja, vagy Szlovákia Kommunista Pártja csak a két egyenjogú nemzet pártja-e? Ha igen, akkor hol tömörüljenek a magyar kommunisták, hol és hogyan vegyék ki részüket a konszolidációs munkából, ha Szlovákia Kommunista Pártjában ezt nem tehetik? Nem érthetünk egyet azzal, hogy csak négy magyar nemzetiségű kommunista került be az új Központi Bizottságba, nem érthetünk egyet azzal, hogy pártunk elnökségébe és titkárságába egyetlen magyar kommunistát sem jelöl-

295 Lásd az 58. sz. dokumentumot.

tek. Azt sem helyeselhetjük, hogy a négy beválasztott magyar kommunista is vidéken él, hogy az illetékesek nem tartották fontosnak a Pozsonyban élő magyar kommunisták közül néhányat bevonni az új Központi Bizottság és az elnökség munkájába!

Hivatkozhatnánk most arra, hogy az utóbbi napokban és hetekben tanúsított helytállásunk a legszélsőségesebb nacionalistákat is meggyőzhette arról, hogy ez a magyarság hogyan tekint a köztársaságra, hazájára, de nem tesszük ezt, mert szerintünk a magát internacionalistának valló kommunista pártnak ezt nem kell magyarázni. Vannak bizonyos általános érvényű normák a világ kommunista és munkáspártjaiban és ezt szigorúan figyelembe kellene vennünk. Vagy továbbra is, a történetek után is az Okáli-féle szellem fogja áthatni közéletünket? Újból nyomdafestéket látnak a gyalázkodó, vádaskodó és gyanúsító cikkek? Nem szeretnénk, ha így lenne. Szeretnénk megélni végre, hogy országunk minden szervében, a legalsókban és legfelsőkben egyaránt kifejezésre jut, hogy szocialista köztársaságunkban a nemzetekkel egyenjogú nemzetiségek élnek. Eddig csak szavakban ismertük el ezt, most már valóban térjünk rá a tettekre, őszintén és becsületesen. A kezdet nem egészen jó. Szlovákia Kommunista Pártja új Központi Bizottságába csupán négy magyar kommunistát választottak be tizennégy helyett. S ezek után mi lehet a mi teendőnk?

Nekünk, szlovákiai magyar kommunistáknak javasolnunk kellene a magyar kommunisták országos aktívájának mielőbbi összehívását: munkásokból, parasztokból és értelmiségiekből. Az aktíván meg kellene tárgyalnunk az előállt helyzetet és le kellene vonnunk a megfelelő következtetéseket. Az országos aktívának küldöttséget kéne menesztenie Dr. Gustáv Husákhhoz, az SZLKP KB első titkárához és Alexander Dubčekhez, a CSKP KB első titkárához abban a reményben, hogy pártunk új vezetése megérti problémáinkat és szívesen veszi segítségünket az élet konszolidálásához. A demokratikus és internacionalista elvek a szomorú és tragikus napok után nem jutottak kifejezésre pártunk legfelső szerveiben, a helyes százalékarányt figyelmen kívül hagyva határozták meg a vezető szerv összetételét, tehát nekünk nincs és nem is lehet más választásunk, mint javasolni, a szlovákiai magyar kommunisták országos értekezletének összehívását és az SZLKP KB egyetértésével és támogatásával megalakítani a szlovákiai magyar kommunisták szekcióját!

MÁCS JÓZSEF

Hét, 1968. szeptember 8. 12. p.

65

Pozsony, 1968. szeptember 15. Csanda Sándor írása a Hét című hetilapban a Magyar Nemzetiségi Tanács megválasztásának szükségességéről.

VÁLASSZUNK NEMZETISÉGI TANÁCSOT!

Hónapok óta nagy érdeklődéssel olvasom a szlovák sajtóban azokat a cikkeket, tanulmányokat, amelyekben a szlovák–cseh egyenlőség intézményes biztosítását, a majo-